

EUROJUST

**DET EUROPÆISKE
RETLIGE NETVÆRK
(EJN)**

Fælles note fra Eurojust og Det Europæiske Retlige Netværk om den praktiske anvendelse af den europæiske efterforskningskendelse

Juni 2019

Denne note er et dokument, der skal støtte arbejdet hos de nationale myndigheder, der er ansvarlige for at anvende europæiske efterforskningskendelser, og er ikke juridisk bindende.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Indledning.....	5
2. Anvendelsesområde for direktivet om den europæiske efterforskningskendelse	5
2.1. "Alle efterforskningsforanstaltninger" (artikel 3) og "tilsvarende bestemmelser" (artikel 34).....	5
2.2. Alle trin i forbindelse med den europæiske efterforskningskendelse og/eller efter retssagen.....	6
3. Den europæiske efterforskningskendelses indhold og form (artikel 5).....	7
3.1. Udfyldelse af formularen for den europæiske efterforskningskendelse (bilag A)	7
3.2. Oplysninger eller dokumenter, der skal – eller ikke skal – gives til udstedelsesmyndigheden.....	8
3.3. Sprog anvendt i formularen og oversættelsesspørgsmål.....	9
4. Udstedelse og fremsendelse af en europæisk efterforskningskendelse	9
4.1. Involverede kompetente myndigheder (udstedelses- og godkendelsesmyndighed)	9
4.2. Proportionalitetskontrol(artikel 6, stk. 1).....	10
4.3. Flere foranstaltninger, flere europæiske efterforskningskendelser?	10
4.4. Fremsendelse af den europæiske efterforskningskendelse (artikel 7).....	10
5. Anerkendelse og fuldbyrdelse af en europæisk efterforskningskendelse	11
5.1. Involverede kompetente myndigheder	11
5.2. Anerkendelse og fuldbyrdelse (artikel 9).....	11
5.3. Benyttelse af alternative efterforskningsforanstaltninger (artikel 10).....	12
5.4. Grunde til at afslå anerkendelse eller fuldbyrdelse(artikel 11)	12
5.5. Hastesager	13
5.6. Anerkendelse af modtagelse (artikel 16, stk. 1, bilag B) og frister (artikel 12, bilag B).....	13
6. Specifikke efterforskningsforanstaltninger (artikel 22-31).....	14
6.1. Generelt.....	14
6.2. Afhøring via videokonference (artikel 24).....	14
6.3. Afhøring ved hjælp af telefonkonference (artikel 25)	15
6.4. Oplysninger om bankkonti og andre finansielle transaktioner (artikel 27)	15
6.5. Indsamling af bevismateriale i realtid (artikel 28).....	15
6.6. Aflytning af telekommunikation med teknisk assistance (artikel 30)	15
6.7. Aflytning af telekommunikation uden teknisk assistance (artikel 31)	15
7. Specialitetsreglen	16
8. Den europæiske efterforskningskendelse i forhold til andre instrumenter	16
8.1. Den europæiske efterforskningskendelse i forhold til andre indefrysningssinstrumenter	16
8.2. Den europæiske efterforskningskendelse i forhold til fælles efterforskningshold	17
8.3. Den europæiske efterforskningskendelse i forhold til den europæiske arrestordre.....	17
8.4. Grænseoverskridende observationer	17
9. Bistand fra Eurojust og Det Europæiske Retlige Netværk.....	18
9.1. Generelle bemærkninger	18
9.2. Eurojust	18
9.3. Det Europæiske Retlige Netværk.....	19
Bibliografi	19

1. Indledning

Målet med dette dokument er at vejlede fagfolk i den praktiske anvendelse af direktiv 2014/41/EU af 3. april 2014 om den europæiske efterforskningskendelse i straffesager ("direktivet om den europæiske efterforskningskendelse" eller "EIO-direktivet")¹. Det er en samling af oplysninger, hvori der peges på særlige problemstillinger/udfordringer, mulige løsninger og bedste praksis, som Eurojust og Det Europæiske Retlige Netværk (EJN) har indsamlet i forbindelse med møder og dokument- og sagsarbejde.

Den fælles note omhandler de problemstillinger, der er konstateret i de fire vigtigste faser i en europæisk efterforskningskendelses livscyklus (udstedelsesfasen,

fremsendelsesfasen, anerkendelsesfasen og fuldbyrdelsesfasen), og spørgsmål vedrørende EIO-direktivets anvendelsesområde og anvendelsen heraf i forhold til andre gældende retlige instrumenter, de kompetente myndigheder, indhold, form og sprog i EIO-direktivet samt anvendelsen af en række specifikke efterforskningsforanstaltninger.

Denne fælles note er et levende dokument, som Eurojust og EJN har til hensigt at fortsætte med at ajourføre i fremtiden.

2. Anvendelsesområde for direktivet om den europæiske efterforskningskendelse

2.1. "Alle efterforskningsforanstaltninger" (artikel 3) og "tilsvarende bestemmelser" (artikel 34)

I henhold til artikel 34, stk. 1, i EIO-direktivet trådte direktivet den 22. maj 2017 i stedet for "**tilsvarende bestemmelser**" i konventionerne om gensidig retshjælp (Europarådets konvention af 1959 og de to tillægsprotokoller samt konventionen om gensidig retshjælp fra 2000).

Fortolkningen af udtrykket "tilsvarende bestemmelser" giver fortsat anledning til bekymring. I nogle medlemsstater indeholder den nationale gennemførelseslovgivning en liste over de foranstaltninger, der ligger uden for EIO-direktivets anvendelsesområde, mens der i andre medlemsstater anvendes bløde lovgivningsværktøjer (f.eks. retningslinjer udstedt af en anklagemyndighed). I mangel af en fælles liste fra den Europæiske Union (EU) er det blevet klart, at der i forbindelse med visse foranstaltninger og bestemmelser findes forskellige fortolkninger i medlemsstaterne, som af og til kan skabe uoverensstemmelser. Med undtagelse af rådsdok. 14445/11 findes der endnu ikke en udtømmende liste over præcis, hvilke bestemmelser der vil blive erstattet. En fælles note fra Eurojust og EJN samler synspunkter fra EJN-kontaktpunkterne vedrørende fortolkning af udtrykket "tilsvarende bestemmelser" i

overensstemmelse med artikel 34, stk. 1, i EIO-direktivet (jf. note fra Eurojust/EJN "Note on the meaning of "corresponding provisions" and the applicable legal regime in case of delayed transposition of the EIO Directive").

Artikel 3 i EIO-direktivet om den europæiske efterforskningskendelses anvendelsesområde henviser til "**alle efterforskningsforanstaltninger**" med undtagelse af oprettelsen af et fælles efterforskningshold (JIT).

Følgende kriterier kan være nyttige ved vurderingen af, om EIO-direktivet bør finde anvendelse:

- ▶ kendelsen vedrører en efterforskningsforanstaltning, der tager sigte på at indsamle eller anvende bevismateriale,
- ▶ foranstaltningen er udstedt eller godkendt af en judiciel myndighed, og
- ▶ foranstaltningen vedrører medlemsstater, der er bundet af EIO-direktivet.

Hvis et af disse kriterier ikke gør sig gældende, er EIO-direktivet ikke det rette instrument at anvende, og der bør i stedet anvendes et andet retligt instrument. F.eks. bør der i sager, hvor en foranstaltning ikke vedrører bevismateriale, men snarere har et rent procedurermæssigt formål (f.eks. forkyndelse og fremsendelse

¹ EIO-direktivet finder anvendelse på alle medlemsstater, der er bundet af det (26 medlemsstater, idet Irland og Danmark ikke er bundet af det).

af procesdokumenter), udstedes en anmodning om gensidig retshjælp og ikke en europæisk efterforskningskendelse.

EJN's sekretariat har for at hjælpe med at præcisere fortolkningen af EIO-direktivets anvendelsesområde udgivet et dokument med titlen "*Competent authorities, languages accepted, urgent matters and scope of the EIO Directives*", som fagpersoner kan finde på EJN's websted.

Der er enighed om, at EIO-direktivet ikke omfatter følgende foranstaltninger:

- ▶ oprettelsen af et JIT og indsamling af bevismateriale inden for et JIT
- ▶ forkyndelse og fremsendelse af processkrifter, medmindre fremsendelse heraf er afgørende for den efterforskningsforanstaltning, som er formålet med den europæiske efterforskningskendelse – i det tilfælde bør der følges en fleksibel tilgang, så det tages med i den europæiske efterforskningskendelse i overensstemmelse med artikel 9, stk. 2, i EIO-direktivet
- ▶ spontan udveksling af oplysninger (artikel 7 i konventionen om gensidig retshjælp fra 2000)
- ▶ overførsel af retsforfølgning (artikel 21 i Europarådets konvention af 1959 og Europarådets konvention af 1972)
- ▶ indefrysning af formuegoder med henblik på efterfølgende konfiskation (Rådets rammeafgørelse 2003/577/RIA om fuldbyrdelse i Den Europæiske Union af kendelser om indefrysning af formuegoder eller bevismateriale og fra den 19.12.2020 forordning (EU) 2018/1805 om gensidig anerkendelse af afgørelser om indefrysning og afgørelser om konfiskation)
- ▶ tilbagelevering af en genstand til skadelidte (artikel 8 i konventionen om gensidig retshjælp fra 2000)
- ▶ indsamling af oplysninger fra strafferegistre/ECRIS
- ▶ politisamarbejde eller
- ▶ toldsamarbejde.

En af de bestemmelser, der har skabt tvivl blandt fagfolk, er artikel 19 i Budapestkonventionen om ransagning og beslaglæggelse af lagrede elektroniske oplysninger. De fleste fagfolk lader til at mene, at denne bestemmelse stadig kan anvendes, da det ikke er en "tilsvarende bestemmelse".

(Jf. også **kapitel 8, Den europæiske efterforskningskendelse i forhold til andre instrumenter**)

2.2. Alle trin i forbindelse med den europæiske efterforskningskendelse og/eller efter retssagen

Betragtning 25 i EIO-direktivet anfører, at direktivet indeholder regler om udførelsen af en efterforskningsforanstaltning på alle trin i en straffesag, herunder under selve retssagen.

Den europæiske efterforskningskendelse finder anvendelse på **indsamling af bevismateriale ikke kun i efterforskningsfasen, men også under selve retssagen**. I nogle medlemsstater finder den europæiske efterforskningskendelse desuden også anvendelse på foranstaltninger, der træffes i forbindelse med **fuldbyrdelsen af en dom** (f.eks. i forbindelse med en finansiell efterforskning med henblik på at påvise aktiver efter vedtagelse af en endelig afgørelse eller indsamle bevismateriale vedrørende omstændighederne ved dommens fuldbyrdelse). Denne tilgang med at anvende en europæisk efterforskningskendelse **efter retssagen** vedrører de nationale retssystemer, hvor begrebet straffesag også omfatter fuldbyrdelsesfasen.

(Jf. også **kapitel 6.2, Afhøring via videokonference, og kapitel 8.3, Den europæiske efterforskningskendelse i forhold til den europæiske arrestordre**).

3. Den europæiske efterforskningskendelses indhold og form (artikel 5)

3.1. Udfyldelse af formularen for den europæiske efterforskningskendelse (bilag A)

Standardformularen for den europæiske efterforskningskendelse (bilag A), som findes på alle sprog, blev indført for at fremme enkelthed og effektivitet og understreger dermed ånden i EIO-direktivet og begrebet gensidig anerkendelse. Målet med formularen er at forenkle formkravene, forbedre kvaliteten og nedbringe udgifterne til oversættelse.

Fagfolkene er imidlertid stødt på en række udfordringer i forbindelse med udfyldelse af bilag A.

- ▶ Nogle gange er de europæiske efterforskningskendelser for korte og mangler grundlæggende oplysninger (f.eks. utilstrækkelige oplysninger om, hvorfor foranstaltningen er nødvendig for efterforskningen, manglende datoer, ingen oplysninger om berørte personer eller utilstrækkelige beskrivelser af de kendsgerninger, der efterforskes, og som gør det for vanskeligt at kontrollere f.eks. dobbelt strafbarhed). Denne situation udløser derefter høringsproceduren, hvilket kræver anmodninger om supplerende oplysninger i overensstemmelse med artikel 11, stk. 4, i EIO-direktivet.
- ▶ Ordlyden i bilagene til den nationale lovgivning til gennemførelse af EIO-direktivet, **svarer ikke altid fuldstændig** til ordlyden i de officielle bilag til EIO-direktivet. Dette kan skabe forvirring og forsinkelser; formularen i EIO-direktivet bør derfor altid bruges.
- ▶ Det manglende **afkrydsningsfelt til nogle efterforskningsforanstaltninger** som f.eks. ransagninger, editionskendelser og europæiske efterforskningskendelser i forbindelse med kriminalteknisk bevismateriale betyder, at disse efterforskningsforanstaltninger skal beskrives i tekstfeltet.
- ▶ Der er ikke noget **felt/afsnit**, hvor det kan **angives**, at formularen indeholder en række forskellige **bilag**.
- ▶ Det skaber vanskeligheder **i tilfælde, hvor flere personer er berørt**, eller **hvor flere kompetente myndigheder på regionalt plan er berørt** i fuldbyrdesstaten (fuldbyrdesmedlemsstaten er imidlertid ansvarlig for at sikre, at alle relevante nationale myndigheder inddrages betimeligt i overensstemmelse med den pågældende stats lovgivning).

- ▶ Det skaber vanskeligheder i tilfælde, hvor der anmodes om flere foranstaltninger (især for så vidt angår afsnit C og I). (Jf. også **kapitel 4.3, Flere foranstaltninger, flere europæiske efterforskningskendelser?**)

Bedste praksis

- ▶ Det er generelt at foretrække, at der kun udstedes **én europæisk efterforskningskendelse** i tilfælde, hvor én kompetent fuldbyrdesmyndighed skal anmodes om flere foranstaltninger. I nogle tilfælde kan det dog være tilrådeligt at udstede **flere europæiske efterforskningskendelser**. (Jf. også **kapitel 4.3, Flere foranstaltninger, flere europæiske efterforskningskendelser?**)
- ▶ For at undgå tilsidesættelse af *ne bis in idem*-princippet tilrådes det at **angive den/de mistænkte navn/navne** i den europæiske efterforskningskendelse, selv om formularen ikke indeholder nogen specifikke felter til denne oplysning.
- ▶ Fagfolk rådes til at følge **kompendieværktøjet på EJN's websted**.
- ▶ I sager, der vedrører **aflytning af telekommunikation og/eller ransagninger**, eller hvis den europæiske efterforskningskendelse henviser til en **indgribende foranstaltning**, bør oplysningerne i bilag A være specifikke og detaljerede, eftersom der som regel ikke vedhæftes støttedokumenter til europæiske efterforskningskendelser. Fagfolkene bør tydeligt angive eksempelvis begrundelserne for at udstede en europæisk efterforskningskendelse i den specifikke sag, og hvad man forventer at høre/finde/opnå ved at fuldbyrde foranstaltningerne.
- ▶ **Afsnit B** (hastesag) bør først udfyldes efter grundig gennemgang i tilfælde, hvor der er et reelt behov for hastebehandling, f.eks. hvis en person er varetægtsfængslet; afhøringsdatoen er nært forestående; det elektroniske bevismateriale er ved at udløbe; der er risiko for, at forældelsesfristen finder anvendelse; det er nødvendigt at koordinere med andre anmodninger og foranstaltninger; eller de foreløbige foranstaltninger er ved at udløbe. I modsætning hertil bør en sag ikke betegnes som en hastesag, hvis myndighederne i udstedelsesmedlemsstaten blot ønsker at fremskynde sagen. (Jf. også **kapitel 5.5, Hastesager**)

- ▶ **Afsnit C** (Den eller de efterforskningsforanstaltninger, der skal udføres) anvendes til at beskrive de påkrævede foranstaltninger. Udstedelsesmyndigheden skal være så nøjagtig som muligt. Hvis der indgives en anmodning om afhøring af et vidne/et offer/en mistænkt, bør udstedelsesmyndigheden være behjælpelig ved at vedlægge en liste over spørgsmål, enten i selve afsnit C eller vedlagt den europæiske efterforskningskendelse.
- ▶ **Afsnit D** (Forhold til tidligere europæiske efterforskningskendelser) kan ud over at angive tidligere europæiske efterforskningskendelser også – i lyset af en bredere fortolkning – anvendes til at give relevante oplysninger om tilknyttede tidligere eller fremtidige anmodninger om retligt samarbejde som f.eks. kommende europæiske efterforskningskendelser eller andre kendelser i forbindelse med gensidig anerkendelse (europæiske arrestordre, indefrysningkendelser osv.), anmodninger om gensidig retshjælp eller JIT'er, herunder eksisterende JIT'er med andre stater i forbindelse med multilaterale koordineringsrammer. Afsnit D bør navnlig anvendes, når der er sendt flere europæiske efterforskningskendelser til flere lande i samme sag, det er nødvendigt at koordinere, og/eller der er sendt flere europæiske efterforskningskendelser samtidig til det samme land som en undtagelse fra princippet om kun at sende én europæisk efterforskningskendelse uanset antallet af foranstaltninger, der skal træffes.
- ▶ **Afsnit E** (Den berørte persons identitet) bør anvendes til at identificere den/de personer, der er berørt af efterforskningsforanstaltningen (ikke nødvendigvis den/de tiltalte eller mistænkte).
- ▶ **Afsnit G** (Begrundelse for udstedelse af den europæiske efterforskningskendelse) anvendes til en kort fremstilling af de faktiske omstændigheder, til identiteten på de mistænkte gerningsmænd ved hjælp af korte, klare sætninger med henblik på nøjagtig kontrol af dobbelt straffrihed og til en kort beskrivelse af forholdet mellem lovovertrædelsen og/eller de mistænkte gerningsmænd, de berørte personer og de ønskede efterforskningsforanstaltninger.
- ▶ **Afsnit I** (Formkrav og procedurer med henblik på fuldbyrdelse) anvendes til oplysninger om de formkrav og procedurer, der skal overholdes i henhold til lovgivningen i udstedelsesmedlemsstaten, og til præcisering af, hvordan disse formkrav og procedurer skal udføres af fuldbyrdelsesmyndigheden. Afsnit I anvendes også til anmodning om tilstedeværelse af embedsmænd fra udstedelsesstaten under fuldbyrdelsen af den europæiske efterforskningskendelse. Dette afsnit gør det også muligt for interesserede privatpersoner at være til stede i henhold til [artikel 4 i Europarådets konvention af 1959](#).
- ▶ **Afsnit K** (Oplysninger om den myndighed, der har udstedt den europæiske efterforskningskendelse) anvendes til oplysninger om udstedelsesmyndigheden (kontorets e-mailadresse, en alternativ myndighed, hvis det er nødvendigt, og andre nyttige oplysninger, f.eks. sprogkundskaber, myndighed, der er ansvarlig for den praktiske tilrettelæggelse af overførsel af bevismateriale eller en varetægtsfængslet person (midlertidig overførsel)).

3.2. Oplysninger eller dokumenter, der skal – eller ikke skal – gives til udstedelsesmyndigheden

EIO-direktivets artikel 5 om den europæiske efterforskningskendelses indhold og form indeholder ingen lovæssige krav om, at den nationale retsafgørelse skal angives eller vedlægges den europæiske efterforskningskendelse (2)². Selv om det ikke er et lovkrav, kan det stadig være nyttigt at **vedlægge den nationale kendelse** til orientering afhængigt af den pågældende sag: Det kan f.eks. være tilfældet i sager, hvor der anmodes om en indgribende foranstaltning, for at redegøre for retsgrundlaget for denne foranstaltning, navnlig hvis fuldbyrdelsesmedlemsstaten også skal udstede en retskendelse.

Ved fuldbyrdelse af en europæisk efterforskningskendelse kræver et fåtal af landene fortsat i henhold til national ret i visse sager, f.eks. i forbindelse med en anmodning om aflytning af telekommunikation, at fuldbyrdelsesstaten vedlægger den europæiske efterforskningskendelse en national kendelse. I en sådan sag er det nødvendigt med en pragmatisk løsning, det kan f.eks. være at lade den europæiske efterforskningskendelse være så enkel som muligt og vedlægge en (længere) national kendelse med eller uden en oversættelse.

2 I modsætning til artikel 8, stk. 1, litra c), i rammeafgørelsen om den europæiske arrestordre (for en fortolkning af denne bestemmelse se Bob-Dogi-dommen, Den Europæiske Unions Domstol,

3.3. Sprog anvendt i formularen og oversættelsesspørgsmål

For at reducere antallet af oversættelsesrelaterede spørgsmål foreskrives det i artikel 5, stk. 2, i EIO-direktivet, at medlemsstaterne skal **angive det eller de sprog blandt EU's officielle sprog**, der ud over det eller de officielle sprog i den pågældende medlemsstat **kan bruges**, når medlemsstaten er fuldbyrdelsesstat. Mens de fleste medlemsstater accepterer yderligere et sprog (ofte, men ikke altid, engelsk), er der dog nogle medlemsstater, som har angivet, at de på trods af ordlyden i EIO-direktivet kun accepterer deres eget officielle sprog, eller at de kun accepterer engelsk i hastesager.

Udfordringer: Der er blevet klaget over kvaliteten af oversættelserne. I sager, hvor den europæiske efterforskningskendelse ikke vedlægges på udstedelsesmedlemsstatens sprog, kan fuldbyrdelsesmyndigheden ikke få de uklare dele af anmodningen oversat nationalt.

Bedste praksis: Den europæiske efterforskningskendelse er en retsafgørelse og skal derfor udstedes og undertegnes på udstedelsesmedlemsstatens sprog. Den **officielle formular/model for den europæiske**

sket efterforskningskendelse på fuldbyrdelsesmedlemsstatens sprog **skal altid bruges** til oversættelse. Oversæt kun de dele af formularen, der er udfyldt af udstedelsesmyndigheden, for at undgå tvivlsomme og uofficielle/unøjagtige oversættelser. Kompendieværktøjet på EJN's websted har en automatisk funktion til oversættelse af formularens "faste" elementer. Formularen for den europæiske efterforskningskendelse (bilag A, B og C) findes på alle EU-sprog i Wordformat i det juridiske bibliotek på EJN's websted. (Jf. bilag A, eller gå til "European Investigation Order – forms" for at finde bilag A, B og C)

En **europæisk efterforskningskendelse, der sendes uden en oversættelse**, skal betragtes som "ufuldstændig" i henhold til artikel 16, stk. 2, litra a), i EIO-direktivet. I en sådan situation bør fuldbyrdelsesmyndigheden derfor underrette udstedelsesmyndigheden om, at den europæiske efterforskningskendelse er "ufuldstændig" i stedet for at sende formularen tilbage eller behandle den som "ikkeeksisterende".

I EJN-dokumentet "Competent authorities, languages accepted, urgent matters and scope of the EIO Directive" findes nyttige oplysninger om accepterede sprog, herunder i hastesager, hvis det er relevant.

4. Udstedelse og fremsendelse af en europæisk efterforskningskendelse

4.1. Involverede kompetente myndigheder (udstedelses- og godkendelsesmyndighed)

EIO-direktivet har "retliggjort" udstedelsesfasen ved at kræve, at europæiske efterforskningskendelser udstedes af en dommer, en domstol, en undersøgelsesdommer eller en offentlig anklager, der er kompetent i den pågældende sag (judiciel myndighed som **udstedelsesmyndighed**), eller ved at kræve, at en europæisk efterforskningskendelse godkendes af en af disse myndigheder (judiciel myndighed som **godkendelsesmyndighed**). Jf. artikel 2, litra c)³, i EIO-direktivet.

I overensstemmelse med artikel 7, stk. 3, i EIO-direktivet kan centrale myndigheder spille en nyttig administrativ rolle til støtte for de judicielle myndigheder.

I nogle medlemsstater udfylder de centrale myndigheder andre roller som f.eks. i forbindelse med transit for varetægtsfængslede og aftaler om fordeling af omkostningerne.

Med hensyn til **godkendelse** vil fuldbyrdelsesmyndighederne som regel, uanset om udstedelses- eller godkendelsesmyndigheden for en europæisk efterforskningskendelse er den kompetente myndighed, påberåbe sig gensidig tillid. Godkendelse kan imidlertid udføres i overensstemmelse med artikel 9, stk. 3, i EIO-direktivet. EJN-dokumentet med titlen "Competent authorities, languages accepted, urgent matters and scope of the EIO Directive" kan hjælpe med vurderingen af, om den europæiske efterforskningskendelse, man har modtaget, er udstedt eller godkendt af en kompetent myndighed. (Jf. også **kapitel 5.5, Hastesager**).

3 sag C-241/15) henviser artikel 5 i EIO-direktivet ikke til nogen underliggende retsafgørelse.

4.2. Proportionalitetskontrol (artikel 6, stk. 1)

Betingelser, som skal kontrolleres af udstedelsesmyndigheden (artikel 6 i EIO-direktivet):

- ▶ Udstedelsesmedlemsstaten skal kontrollere, om foranstaltningen er **nødvendig og forholdsmæssig**.
- ▶ Udstedelsesmedlemsstaten skal kontrollere, om der **kunne være blevet udstedt kendelse om foranstaltningen under samme omstændigheder i en lignende national sag**.

EIO-direktivet overlader proportionalitetskontrollen til udstedelsesmyndigheden (artikel 6, stk. 1, i EIO-direktivet), men hvis fuldbyrdelsesmyndigheden har grund til at tro, at denne betingelse ikke er opfyldt, kan den høre udstedelsesmyndigheden (artikel 6, stk. 3. i EIO-direktivet).

Denne situation kan opstå, hvis lovovertrædelsen ikke er beskrevet tilstrækkelig detaljeret, den ønskede efterforskningsforanstaltning er for vidtrækkende og vanskelig at begrunde, eller foranstaltningen ikke er beskrevet konkret nok til, at det er muligt at foretage en korrekt vurdering.

Denne **høringsmekanisme** kan anvendes til at give relevante oplysninger og undgå risikoen for, at fuldbyrdelsen forsinkes yderligere. Efter høringen kan udstedelsesmyndigheden også beslutte at trække den europæiske efterforskningskendelse tilbage.

Omkostningsrelaterede spørgsmål og mindre overtrædelser: Sager, hvis omkostninger "betragtes som uforholdsmæssigt store", kan behandles ved hjælp af høringsmekanismen i artikel 21, stk. 2, i EIO-direktivet. Der er forskellige holdninger til sager, hvis omkostninger som sådan ikke er uforholdsmæssigt store, men som vedrører **mindre overtrædelser**, og som, hvis de gentages, kan medføre store omkostninger. Grundene til at afslå anerkendelse beskrives imidlertid udtømmende i EIO-direktivet, og omkostningsrelaterede overvejelser kan ikke være en grund til at afslå anerkendelse.

4.3. Flere foranstaltninger, flere europæiske efterforskningskendelser?

Når der anmodes om flere foranstaltninger, bør de **i princippet** samles i **én europæisk efterforskningskendelse**. Afhængigt af sagens art og omfang kan det dog være tilrådeligt med en **anden tilgang**. Følgende overvejelser kan tages i betragtning:

- ▶ **Fortrolighedsspørgsmål og risiko for offentliggørelse:** Det kan være tilrådeligt at benytte særskilte europæiske efterforskningskendelser for at undgå, at mistænkte får kendskab til visse oplysninger, hvilket ville kunne bringe fuldbyrdelsen af andre foranstaltninger i fare.
- ▶ **Sagens kompleksitet:** I komplekse sager, hvor der påkræves forskellige foranstaltninger for forskellige fysiske og juridiske personer med forskellige placeringer i sagen, er den indbyrdes sammenhæng og overensstemmelse mellem de forskellige afsnit i bilag A (navnlig mellem afsnit C, D, E, G, H og I) et fælles anliggende. Derfor kan den foretrukne løsning være at udstede flere europæiske efterforskningskendelser i stedet for én enkelt europæisk efterforskningskendelse.
- ▶ **Forskellige myndigheder har ansvaret for at fuldbyrde den europæiske efterforskningskendelse:** Der er muligvis behov for flere europæiske efterforskningskendelser i dette tilfælde. Nogle lande mener imidlertid, at dette spørgsmål er et internt anliggende, og at fuldbyrdelsesmedlemsstaten bør være ansvarlig for at fordele arbejdet frem for at anmode om særskilte europæiske efterforskningskendelser.

4.4. Fremsendelse af den europæiske efterforskningskendelse (artikel 7)

Fremsendelse (artikel 7 i EIO-direktivet)

Direkte fra udstedelsesmyndigheden til fuldbyrdelsesmyndigheden (uden at det berører udpegelsen af centrale myndigheder).

Afhængigt af sagens natur, kompleksitet og hastende karakter anvendes der **forskellige kanaler** til at fremskynde fremsendelsen af europæiske efterforskningskendelser og sikre autenticiteten. Dette omfatter Eurojust, EJM-kontaktpunkter og retsmedsmænd.

Særlig vigtigt er et sikkert netværk af kommunikationskanaler, der muliggør sikker fremsendelse af europæiske efterforskningskendelser. Med henblik herpå er Kommissionen i færd med at udvikle en **sikker online-portal** (digitalt system til udveksling af elektronisk bevismateriale; det forventes, at en testversion er etableret og i drift inden udgangen af 2019). Denne portal skal være en platform med en sikker kommunikationskanal til digital udveksling af europæiske efterforskningskendelser og svar fra EU's judicielle myndigheder.

Europæiske efterforskningskendelser kan desuden fremsendes via **Eurojusts sikre forbindelse** (det er imidlertid ikke alle medlemsstater, der er forbundet, og der er kun mulighed for kommunikation mellem en national myndighed og Eurojust, ikke mellem nationale myndigheder) og **EJN's sikre telekommunikationsforbindelse** (artikel 9 i EJO-afgørelsen og artikel 7, stk. 4, i EIO-direktivet). Den sikre forbindelse er dog ikke egnet til direkte kontakt mellem de kompetente myndigheder.

5. Anerkendelse og fuldbyrdelse af en europæisk efterforskningskendelse

5.1. Involverede kompetente myndigheder

I artikel 2, litra d), i EIO-direktivet defineres en **fuldbyrdesmyndighed** som "en myndighed, der har kompetence til at anerkende en europæisk efterforskningskendelse og sikre fuldbyrdelsen heraf".

Hvis en **europæisk efterforskningskendelse sendes til den forkerte myndighed i fuldbyrdesstaten**, bør den i stedet for at blive sendt tilbage, videresendes til den korrekte fuldbyrdesmyndighed i overensstemmelse med artikel 7, stk. 6, i EIO-direktivet; dette angives i bilag B.

Nogle medlemsstater har oprettet en central **modtagelsesmyndighed**, dvs. en judicial myndighed, der modtager og - hvis den er kompetent - anerkender den europæiske efterforskningskendelse og derefter fremsender den europæiske efterforskningskendelse til den kompetente fuldbyrdesmyndighed med henblik på fuldbyrdelse.

Identified best practice:

- ▶ Brug **EJN's atlas** til at finde den kompetente fuldbyrdesmyndighed og de relevante kontaktoplysninger.
- ▶ Hvis der er planlagt flere foranstaltninger i forskellige geografiske områder, og fuldbyrdesstaten ikke har en central modtagelsesmyndighed, bør udstedelsesmyndigheden gøre de respektive fuldbyrdesmyndigheder bekendt med eksistensen af de forskellige foranstaltninger, der er anmodet om i det pågældende land.

5.2. Anerkendelse og fuldbyrdelse (artikel 9)

Anerkendelse og fuldbyrdelse (artikel 9 i EIO-direktivet) Regel:

- ▶ **forpligtelse til at fuldbyrde**
(artikel 1 i EIO-direktivet)
- ▶ **"uden yderligere formalitet"**
(artikel 9, stk. 1, i EIO-direktivet).

MEN med forbehold af fuldbyrdesmyndighedens **anerkendelse**.

Lovvalg i forbindelse med fuldbyrdelse Fuldbyrdelse reguleres af **lovgivningen i fuldbyrdesmedlemsstaten**.

MEN fuldbyrdesmyndigheden skal overholde de formkrav og procedurer, som udstedelsesmyndigheden udtrykkeligt har angivet, forudsat at de "ikke er i modstrid med de grundlæggende retsprincipper i fuldbyrdesstaten".

Ifølge artikel 9, stk. 1, i EIO-direktivet skal fuldbyrdesmyndigheden **anerkende** en europæisk efterforskningskendelse **"uden yderligere formaliteter"** og sikre fuldbyrdelse heraf. EIO-direktivet giver dermed ikke mulighed for en omfattende undersøgelse af sagen i fuldbyrdesstaten. Der skal dog stadig foretages en vis kontrol. (Jf. også artikel 10, stk. 3, og artikel 11 i EIO-direktivet).

Fuldbyrdelesmyndigheden bør så vidt muligt overholde de formkrav og procedurer, som udstedelsesmyndighederne udtrykkeligt har angivet (artikel 9, stk. 2, i EIO-direktivet), men den europæiske efterforskningskendelse bør fuldbyrdes "på samme måde og på de samme betingelser, som hvis en myndighed i fuldbyrdellesstaten havde anmodet om den pågældende efterforskningsforanstaltning" (artikel 9, stk. 1, i EIO-direktivet).

5.3. Benyttelse af alternative efterforskningsforanstaltninger (artikel 10)

Benyttelse af alternative efterforskningsforanstaltninger (artikel 10 i EIO-direktivet):

- ▶ hvis foranstaltningen **ikke eksisterer** i fuldbyrdellesmedlemsstaten, og den ikke er en af foranstaltningerne i artikel 10, stk. 2, i EIO-direktivet (f.eks. ikkeindgribende foranstaltninger)
- ▶ hvis foranstaltningen **ikke ville være tilgængelig** i en lignende national sag, eller
- ▶ hvis en **mindre indgribende** foranstaltning ville kunne opnå lignende resultater.

Ifølge EIO-direktivet skal proportionalitetskontrollen foretages af udstedelsesmyndigheden (jf. **kapitel 4.2. Proportionalitetskontrol**), men fuldbyrdellesmyndigheden kan også **benytte sig af en anden efterforskningsforanstaltning, hvis sidstnævnte vil give samme resultat med mindre indgribende midler** (artikel 10, stk. 3, i EIO-direktivet), f.eks. en editionskendelse i stedet for en husransagelse.

Konstateret udfordring: Når der findes forskellige juridiske forudsætninger for efterforskningsforanstaltninger i de involverede medlemsstater.

Bedste praksis: For at undgå unødvendige høringer og forsinkelser mellem fuldbyrdelles- og udstedelsesmyndigheden kan sidstnævnte anvende den europæiske efterforskningskendelse til at angive, at der kan træffes mindre indgribende foranstaltninger (som fører til samme resultat).

Artikel 10, stk. 2, i EIO-direktivet angiver de efterforskningsforanstaltninger, som altid skal være til rådighed i henhold til fuldbyrdellesstatens lovgivning, som f.eks. **ikkeindgribende foranstaltninger**, som defineret i fuldbyrdellesstatens lovgivning (artikel 10, stk. 2, litra d), i EIO-direktivet).

De fleste medlemsstater har ikke defineret "ikkeindgribende foranstaltninger" i deres lovgivning, men betragter snarere udtrykket som et almindeligt begreb, der er defineret i daglig juridisk sprogbrug vedrørende foranstaltninger, som ikke berører grundlæggende rettigheder, og som ofte ikke kræver en retskendelse (jf. også betragtning 16).

5.4. Grunde til at afslå anerkendelse eller fuldbyrdelse (artikel 11)

Grunde til at afslå anerkendelse eller fuldbyrdelse (artikel 11 i EIO-direktivet):

- Immuniteter eller privilegier**, der gør det **umuligt at fuldbyrde** den europæiske efterforskningskendelse. Kan omfatte beskyttelse, der finder anvendelse på læge- og advokaterhvervet. Kan også omfatte regler vedrørende presse- og ytringsfrihed, selv om de ikke i snæver forstand betragtes som privilegier og immuniteter (betragtning 20).
- Hvis fuldbyrdelsen skader **væsentlige nationale sikkerhedsinteresser**.
- Hvis afgørelsen i sager anlagt af administrative myndigheder eller sager anlagt af judicielle myndigheder kan indbringes for en strafferetlig domstol, og **foranstaltningen ikke ville være tilladt** i en lignende national sag.
- Overtrædelse af **ne bis in idem**-princippet.
- Hvis en europæisk efterforskningskendelse vedrører en lovovertrædelse, **der delvis er begået** i fuldbyrdellesstaten, men **ikke er en strafbar handling** der.
- Overtrædelse af **grundlæggende rettigheder**.
- Dobbelt straffrihed** (med undtagelser – bilag D).
- Anvendelse af efterforskningsforanstaltningen er i henhold til lovgivningen i fuldbyrdellesstaten begrænset til en **liste over eller kategori af lovovertrædelser eller til en strafferamme**, der ikke omfatter den lovovertrædelse, der er omfattet af den europæiske efterforskningskendelse.

Artikel 11, stk. 4, i EIO-direktivet: **Høringsforpligtelse** i forbindelse med tilfældene i litra a), b), d), e) og f), inden det besluttet at afslå anerkendelse eller fuldbyrdelse af en europæisk efterforskningskendelse.

Grundene til at afslå anerkendelse eller fuldbyrdelse, som fastsat i EIO-direktivet (artikel 11 og andre grunde, der er omhandlet i EIO-direktivets kapitel IV), findes i en **udtømmende liste**, der skal fortolkes restriktivt, da disse grunde udgør en undtagelse fra princippet om gensidig anerkendelse. Derfor er der i forbindelse med ordningen om den europæiske efterforskningskendelse ingen skønsmålinger til at afslå fuldbyrdelse af europæiske efterforskningskendelser af grunde, der ikke fremgår af den liste, som f.eks. opportunitetsprincippet.

5.5. Hastesager

Opfyldelsen af de formkrav, der kræves i EIO-direktivet, kan give særlige udfordringer i hastesager, f.eks. at sikre, at en underskrevet europæisk efterforskningskendelse sendes på det originale sprog og oversættes til et sprog, der accepteres af fuldbyrdelsesmedlemsstaten, eller at godkendelsesproceduren overholdes i forbindelse med helligdage og weekender. I henhold til EIO-direktivet kan der ikke træffes midlertidige foranstaltninger, inden der udstedes en europæisk efterforskningskendelse.

Bedste praksis i hastesager

- ▶ I hastesager anbefales det at kommunikere med fuldbyrdelsesmyndigheden så hurtigt som muligt, så de forskellige muligheder kan vurderes, helst med inddragelse af **Eurojust** eller **EJN-kontaktpunkterne**.
- ▶ I nogle medlemsstater accepteres anmodninger via **e-mail, fax eller endda telefonanmodninger** i hastesager, inden den europæiske efterforskningskendelse reelt afsendes. Artikel 7 i konventionen om gensidig retshjælp fra 2000 om spontan udveksling af oplysninger kan være en løsning i visse situationer.
- ▶ Nogle medlemsstater, der ikke som foreskrevet i artikel 5, stk. 2, i EIO-direktivet har angivet, at de accepterer et andet officielt sprog, skal ikke desto mindre **acceptere en europæisk efterforskningskendelse på engelsk** i hastesager, forudsat at den oversatte europæiske efterforskningskendelse følger kort tid efter.
- ▶ Når godkendelsen af en europæisk efterforskningskendelse er påkrævet, er nogle medlemsstater i hastesager villige til at træffe en række **indledende**

foranstaltninger til sikring af bevismateriale, før de har modtaget den godkendte europæiske efterforskningskendelse. I de sager er det nødvendigt at sende en e-mail med et kort skriftligt sammendrag af kendsgerningerne. Nogle medlemsstater accepterer desuden en e-mailbekræftelse fra den kompetente godkendelsesmyndighed, når godkendelsesmyndigheden ikke har mulighed for at underskrive den europæiske efterforskningskendelse.

- ▶ EJN-dokumentet "**Competent authorities, languages accepted, urgent matters and scope of the EIO Directive**" indeholder oplysninger om hastesager i den enkelte medlemsstat, f.

5.6. Anerkendelse af modtagelse (artikel 16, stk. 1, bilag B) og frister (artikel 12, bilag B)

Det er obligatorisk at anerkende modtagelse af den europæiske efterforskningskendelse ved brug af **bilag B** (artikel 16, stk. 1, i EIO-direktivet). Faktisk skal bilag B udfyldes og sendes til udstedelsesmyndigheden, hver gang man modtager en europæisk efterforskningskendelse. Når modtagelsesmyndigheden fremsender den europæiske efterforskningskendelse til en anden myndighed med henblik på fuldbyrdelse, skal disse oplysninger angives i bilag B, og udstedelsesmyndigheden bør derefter kontakte sidstnævnte direkte. Bilag B bruges desuden til at oplyse udstedelsesmyndigheden om, hvilken dato tidsfristen skal gælde fra.

Obligatoriske frister (artikel 12 i EIO-direktivet):

Afgørelsen om anerkendelse eller fuldbyrdelse af den europæiske efterforskningskendelse træffes, og foranstaltningen fuldbyrdes "**med samme hurtighed og prioritet som i en lignende national sag**".

▶ Obligatoriske frister

- For afgørelse om anerkendelse eller fuldbyrdelse (30 dage + 30 dage) og
- For udførelse af foranstaltningen (90 dage efter afgørelsen om anerkendelse eller fuldbyrdelse).

▶ Foreløbige foranstaltninger (artikel 32)

- Beslutning inden for 24 timer efter modtagelse af den europæiske efterforskningskendelse.

Som med andre instrumenter vedrørende gensidig anerkendelse er der i EIO-direktivet fastsat **tidsfrister** for anerkendelse eller fuldbyrdelse og for udførelse af efterforskningsforanstaltninger. Artikel 12, stk. 6, i EIO-direktivet foreskriver, at fuldbyrdesmyndigheden i sager, hvor det ikke er muligt for den at overholde tidsfristen, skal underrette udstedelsesmyndigheden om grundene til forsinkelsen og høre udstedelsesmyndigheden om en hensigtsmæssig tidsplan for udførelsen af efterforskningsforanstaltningen eller -foranstaltningerne. Fuldbyrdelsen af den europæiske efterforskningsskendelse udskydes dermed. Forsinkelsen må under ingen omstændigheder give anledning eller grund til at undlade fuldbyrdelse.

Sager, der vedrører elektronisk bevismateriale og korte dataopbevaringsperioder: EIO-direktivet fastsætter mulighed for de såkaldte **foreløbige foranstaltninger i sager, der haster meget** (artikel 32 i EIO-direktivet), med henblik på foreløbigt at forhindre, at en genstand (herunder data), der kan anvendes som bevismateriale, destrueres, omdannes, fjernes, overføres eller bortskaffes. I disse sager træffer fuldbyrdesmyndigheden beslutning om denne anmodning og meddeler sin beslutning om den foreløbige foranstaltning snarest muligt og, hvis det overhovedet er muligt, inden 24 timer. Tidlig koordinering og inddragelse af de judicielle myndigheder er et krav.

6. Specifikke efterforskningsforanstaltninger (artikel 22-31)

6.1. Generelt

EIO-direktivet indeholder flere specifikke efterforskningsforanstaltninger i artikel 22-31.

Kapitel 6.2-6.7 indeholder Eurojusts og EJN's indsamlede erfaringer med hensyn til visse efterforskningsforanstaltninger. Der gives dog ikke et samlet overblik, eftersom der kun er begrænsede oplysninger til rådighed med hensyn til visse efterforskningsforanstaltninger som f.eks. midlertidig overførsel af varetægtsfængslede (artikel 22 i EIO-direktivet) og diskrete undersøgelser (artikel 29 i EIO-direktivet).

6.2. Afhøring via videokonference (artikel 24)

I henhold til artikel 24 i EIO-direktivet er der mulighed for, at **mistænkte/tiltalte kan afhøres via videokonference**. Nogle nationale gennemførelseslove tillader kun afhøring af en mistænkt eller tiltalt via videokonference, hvis personen giver sit samtykke ("skal" afvise: obligatorisk grund til at afvise anerkendelse), mens andre nationale gennemførelseslove er mindre strenge ("kan" afvise: valgfri grund til at afvise anerkendelse).

Artikel 24, stk. 1, i EIO-direktivet giver mulighed for **afhøring via videokonference af "vidner" eller "sagkyndige"**. Selv om der ikke henvises udtrykkeligt til "ofre", og "ofre" ifølge nogle medlemsstater ikke er "vidner" (forskellige proceduremæssige rettigheder og forpligtelser, ingen forpligtelse til at vidne eller sige sandheden), lader de fleste medlemsstater til at accep-

tere, at de er omfattet af EIO-direktivets artikel 24.

Afhøring via videokonference under selve retssagen: Der er sat spørgsmålstegn ved om, den europæiske efterforskningsskendelse kan anvendes til afhøring af tiltalte under retssagen som en måde, hvorpå det garanteres, at tiltalte deltager i en straffesag i stedet for at blive midlertidigt overført. Betragtning 25 bekræfter, at EIO-direktivet omfatter alle trin i en straffesag, herunder selve retssagen. Afhøring via videokonference under selve retssagen i denne specifikke kontekst kan helt sikkert ikke benyttes af de medlemsstater, hvis nationale lovgivning kræver den tiltaltes faktiske tilstedeværelse under retssagen. Denne samme foranstaltning kan muligvis heller ikke anvendes under samme omstændigheder af de medlemsstater, der kun benytter videokonferencer til indsamling af bevismateriale. Disse lande kan imidlertid fuldbyrde den slags europæiske efterforskningsskendelser fra medlemsstater, som tillader denne type videokonferencer, forudsat at tiltaltes rettigheder kan garanteres, og at denne praksis ikke anses for at være i modstrid med de grundlæggende principper i lovgivningen i fuldbyrdesmedlemsstaten (jf. artikel 24, stk. 2, litra b), i EIO-direktivet).

Bedste praksis:

- Hvis den person, der skal afhøres, har en anden status i udstedelsesmedlemsstaten (vidne) end i fuldbyrdesmedlemsstaten (mistænkt), bør personen ved afhøringen oplyses om sine rettigheder som både vidne og mistænkt i henhold til retten i hver af de to medlemsstater.

- På samme måde er en mistænkt/tiltalt ved en videokonference beskyttet af de rettigheder, som vedkommende er omfattet af i begge retssystemer, dvs. de rettigheder, der findes i både fuldbyrdelses- og udstedelsesmedlemsstaten, og vidner og sagkyndige kan påberåbe sig retten til at nægte af afgive forklaring, hvis dette er muligt i henhold til ét af retssystemerne (jf. artikel 24, stk. 5, litra e), i EIO-direktivet).

6.3. Afhøring ved hjælp af telefonkonference (artikel 25)

EIO-direktivet giver mulighed for, at **vidner og sagkyndige kan afhøres ved hjælp af telefonkonference**, men synes at udelukke denne mulighed for mistænkte og tiltalte, eftersom artikel 25, stk. 2, i EIO-direktivet ikke henviser til artikel 24, stk. 1 og 2, i EIO-direktivet.

6.4. Oplysninger om bankkonti og andre finansielle transaktioner (artikel 27)

Artikel 27 i EIO-direktivet giver mulighed for at fuldbyrde en europæisk efterforskningskendelse for at fremskaffe finansielt bevismateriale om konti, uanset arten, som den person, der er genstand for en straffesag, måtte have i en bank eller anden finansiell institution. Artiklen er dermed ikke begrænset til mistænkte eller tiltalte, men omfatter også enhver anden person, om hvem sådanne finansielle oplysninger findes påkrævede, så længe anmodningen er tilstrækkelig begrundet til at kunne anvendes i forbindelse med straffesager (proportionalitet; jf. også betragtning 27).

6.5. Indsamling af bevismateriale i realtid (artikel 28)

De fleste medlemsstater mener, at affattelsen af EIO-direktivets artikel 28 er tilpas bred til at give plads til foranstaltninger såsom videoovervågning, sporing ved hjælp af tekniske enheder (GPS) eller opnåelse af adgang til et computersystem.

6.6. Aflytning af telekommunikation med teknisk assistance (artikel 30)

Der er forskellige holdninger til spørgsmålet om, hvorvidt EIO-direktivets artikel 30 kan finde anvendelse på en anmodning om at installere skjult aflytningsudstyr (f.eks. skjulte mikrofoner i en bil).

6.7. Aflytning af telekommunikation uden teknisk assistance (artikel 31)

Artikel 31 i EIO-direktivet omhandler **underretning af den medlemsstat, hvor den person, der er genstand for aflytningen, befinder sig, og hvorfra teknisk assistance ikke er nødvendig** (bilag C). **Manglende underretning og/eller manglende godkendelse** kan vække bekymring med hensyn til antageligheden af bevismaterialet. I nogle medlemsstater anses den centrale myndighed for at være kompetent til at modtage bilag C, mens det i andre medlemsstater er den lokale myndighed, der er modtageren, hvis den er identificeret.

Omfang, i hvilket en underrettet myndighed bør kontrollere, om **aflytningen ikke ville være tilladt i en tilsvarende national sag** (artikel 31, stk. 3, i EIO-direktivet): Der findes forskellige holdninger til dette spørgsmål, og de omfatter alt lige fra en rent formel proceduremæssig kontrol til en grundig undersøgelse, for hvilken der kræves yderligere oplysninger, før der kan foretages en vurdering, som eventuelt kunne føre til, at aflytningen ophører, og/eller at der træffes en afgørelse, der forhindrer, at det aflyttede materiale kan anvendes som bevismateriale. Under alle omstændigheder kan de nationale myndigheder ikke afkræves flere oplysninger end de oplysninger, der er anmodet om i bilag A. Underretningen udgør ikke en kendelse om godkendelse af en efterforskningsforanstaltning (bilag A), men er blot udtryk for respekt for det andet lands suverænitet.

Materielt anvendelsesområde for EIO-direktivets artikel 31: Der er forskellige meninger om, hvorvidt denne bestemmelse også finder anvendelse på skjult aflytningsudstyr (f.eks. skjulte mikrofoner i en bil).

7. Specialitetsreglen

Ud over den specifikke rolle, som "specialitetsreglen" spiller i sager vedrørende udlevering og overførsel af domfældte, finder den traditionelt også anvendelse på anmodninger om indsamling af bevismateriale i forbindelse med gensidig retshjælp (f.eks. [artikel 23 i konventionen om gensidig retshjælp fra 2000](#)). **EIO-direktivet fastsætter imidlertid ingen udtrykkelige regler om specialitetsreglen**, og medlemsstaterne ser forskelligt på, om specialitetsreglen finder anvendelse i forbindelse med EIO-direktivet.

De forskellige opfattelser har ført til forskellige tilgange til udstedelse eller fuldbyrdelse af europæiske efterforskningskendelser. Set fra en fuldbyrdelsesmedlemsstats synspunkt påpeger nogle udtrykkeligt, at bevismaterialet i forbindelse med fuldbyrdelse af den europæiske efterforskningskendelse kun må anvendes til den specifikke sag; andre medlemsstater nævner intet herom, men går ud fra, at bevismaterialet ikke anvendes til andre formål. Set fra en udstedelsesmedlemsstats synspunkt mener nogle, at der altid skal indhentes tilladelse fra fuldbyrdelsesmedlemsstaten,

inden bevismaterialet anvendes i en anden sag; andre mener, at dette trin ikke er nødvendigt, da udstedelsesmyndigheden træffer beslutningen, og medlemsstaterne overfører bevismaterialet i overensstemmelse hermed med forbehold af den gældende lovramme om databeskyttelse.

Konstateret bedste praksis

- ▶ I sager, hvor der parallelt er tale om et JIT og en europæisk efterforskningskendelse, er det tilrådeligt specifikt i den europæiske efterforskningskendelse at angive, at bevismateriale, der er fremskaffet ved hjælp af den europæiske efterforskningskendelse (uden for JIT'et), gerne må deles med medlemmerne af JIT'et.
- ▶ For at undgå problemer er det tilrådeligt med en særskilt anmodning fra udstedelsesmedlemsstaten, inden bevismaterialet anvendes til andre formål end det/de formål, der er angivet i den oprindelige europæiske efterforskningskendelse.

8. Den europæiske efterforskningskendelse i forhold til andre instrumenter

8.1. Den europæiske efterforskningskendelse i forhold til andre indefrysningssinstrumenter

Der kan være behov for en genstand både som bevismateriale og med henblik på konfiskation. Hvis en genstand sikres som led i **indsamling af bevismateriale**, finder den **europæiske efterforskningskendelse** anvendelse. **Sikring af en genstand med henblik på efterfølgende konfiskation** kræver en **indefrysningsskendelse** (jf. også [rammeafgørelse 2003/577/RJA](#)). Hvis der er behov for en genstand til begge formål, er den fælles opfattelse, at den europæiske efterforskningskendelse bør anvendes, hvis det primære mål er indsamling af bevismateriale. Udstedelsesmyndigheden skal foretage denne vurdering og præcisere formålet med indefrysningssforanstaltningen.

Indefrysning og konfiskation af formuegoder med henblik på tilbagelevering af formuegoder til en skadelidt part er ikke omfattet af EIO-direktivets anvendelsesområde ([artikel 8 i konventionen om gensidig retshjælp fra 2000](#) finder fortsat anvendelse; jf. også [kapitel 2.1. Efterforskningsforanstaltninger og tilsvarende be-](#)

stemmelser) Der bør i stedet anvendes en anmodning om gensidig retshjælp. Når der udstedes en europæisk efterforskningskendelse (til bevisformål), og formuegodet senere overgives til udstedelsesstaten uden begrænsninger for brugen heraf (herunder tilbagelevering af formuegodet til fuldbyrdelsesstaten), må udstedelsesstaten i overensstemmelse med sin nationale lovgivning træffe afgørelse om tilbagelevering.

8.2. Den europæiske efterforskningskendelse i forhold til fælles efterforskningshold

Generelt set er europæiske efterforskningskendelser og JIT'er forskellige instrumenter, og det bør vurderes fra sag til sag, hvilket instrument der er mest velegnet efter omstændighederne (f.eks. involverede lande, sagens kompleksitet, type og antal af de nødvendige efterforskningsforanstaltninger, forventede omkostninger osv.). Nogle gange kan **de to instrumenter kombineres**, og det bevismateriale, der er indsamlet af et JIT ved hjælp af en europæisk efterforskningskendelse, der fremsendes til et land, der ikke er en del af det pågældende JIT, kan deles inden for JIT'et (idet det udtrykkeligt bestemmes i den fælles efterforskningskendelse, at det er muligt at dele bevismaterialet). I lande, hvor håndhævelsesmyndighederne spiller en vigtig rolle, kan et JIT være den foretrukne løsning frem for en "retliggjort" ordning vedrørende den europæiske efterforskningskendelse.

8.3. Den europæiske efterforskningskendelse i forhold til den europæiske arrestordre

I EIO-direktivets **betragtning 25** understreges det, at hvis en person skal overføres til en medlemsstat med henblik på strafferetlig forfølgelse, herunder indbringelse for retten med henblik på en retssag, bør der udstedes en europæisk arrestordre.

EIO-direktivet kan imidlertid anvendes i forbindelse med **overførsel af personer med henblik på indsamling af bevismateriale fra den pågældende person**. Eftersom denne foranstaltning vedrører frihedsberøvelse, bør en dommer fra udstedelsesmedlemsstaten deltage i de praktiske ordninger, der er omhandlet i artikel 22, stk. 5, i EIO-direktivet.

8.4. Grænseoverskridende observationer

I henhold til betragtning 9 i EIO-direktivet **bør direktivet ikke finde anvendelse på grænseoverskridende observationer** som nævnt i **konventionen om gennemførelse af Schengenaf talen**. De fleste medlemsstater mener, at grænseoverskridende observationer hører under politisamarbejde, og at der ikke bør udstedes en europæisk efterforskningskendelse i disse tilfælde. For andre medlemsstater hører grænseoverskridende observationer under retligt samarbejde. Nogle medlemsstater har også givet udtryk for det synspunkt, at grænseoverskridende observation ikke er omfattet af den europæiske efterforskningskendelse, medmindre overvågning af enheder, geolokalisering og/eller aflytning indgår i forløbet. De forskellige fortolkninger af den europæiske efterforskningskendelses anvendelsesområde med hensyn til grænseoverskridende observationer kan skabe problemer. Et spørgsmål er begrænsning af brugen af bevismateriale, der er indsamlet i forbindelse med grænseoverskridende observationer. I nogle medlemsstater kan bevismateriale, der er indsamlet ved hjælp af denne foranstaltning, anvendes i retten, mens dette i andre medlemsstater ikke er muligt.

I nogle medlemsstater, hvor det ikke er muligt at udstede en europæisk efterforskningskendelse med henblik på grænseoverskridende observationer, fordi det ikke er omfattet af deres nationale lovgivnings anvendelsesområde, kan denne foranstaltning, hvis den indgår i en modtaget europæisk efterforskningskendelse, stadig gennemføres, eftersom den nationale lovgivning tager højde for forskelle i medlemsstaternes nationale lovgivning.

9. Bistand fra Eurojust og Det Europæiske Retlige Netværk

9.1. Generelle bemærkninger

Eurojust og EJN kan facilitere og rådgive i de forskellige faser af den europæiske efterforskningskendelses livscyklus, herunder i forbindelse med udarbejdelse, fremsendelse, anerkendelse, fuldbyrdelse og opfølgning. Se dokumentet *Joint Paper – Assistance in International Cooperation in Criminal Matters for Practitioners, EJN and Eurojust* for hjælp til at afgøre, om det er nødvendigt at kontakte Eurojust eller EJN i en konkret sag.

Inden den europæiske efterforskningskendelse udstedes, kan Eurojust og EJN f.eks. hjælpe med: i) udarbejdelse af den europæiske efterforskningskendelse og præcisering af juridiske spørgsmål, ii) identificering af den kompetente modtagelses- eller fuldbyrdesmyndighed, iii) rådgivning i forbindelse med valg af brugen af den europæiske efterforskningskendelse i forhold til andre instrumenter (gensidig anerkendelse) og iv) udarbejdelse af en mulig samarbejdsstrategi (herunder planlægning af en tidshorisont).

Når den europæiske efterforskningskendelse er udstedt, kan udstedelsesmyndigheden eller fuldbyrdesmyndigheden anmode om bistand fra Eurojust og EJN i forbindelse med spørgsmål om, hvorvidt: i) den europæiske efterforskningskendelse er vel modtaget, ii) den europæiske efterforskningskendelse er klar til fuldbyrdelse (artikel 9, stk. 6, i EIO-direktivet), iii) der er konstateret hindringer (artikel 7, stk. 7, i EIO-direktivet), og iv) der er behov for yderligere oplysninger/dokumenter (artikel 11, stk. 4, i EIO-direktivet).

Når der indledes en høringsprocedure, eller når der er behov for yderligere feedback, kan Eurojust og EJN fungere som **brobygger**. Den europæiske efterforskningskendelse giver mulighed for flere høringsprocedurer, ved hjælp af hvilke der kan sendes en anmodning til Eurojust og EJN med henblik på anmodning om deres bistand til f.eks.:

- ▶ at kontrollere den europæiske efterforskningskendelses relevans (proportionalitetskontrol) (artikel 6, stk. 3, i EIO-direktivet)
- ▶ at afdække eventuelle flaskehalse eller kontrollere dokumenters ægthed (artikel 7, stk. 7, i EIO-direktivet)
- ▶ at lette anerkendelse og fuldbyrdelse af europæiske efterforskningskendelser (artikel 9, stk. 6, i EIO-direktivet)
- ▶ at rådgive om, hvorvidt det er muligt at anvende en anden type efterforskningsforanstaltning, og om muligheden for at trække den europæiske efterforskningskendelse tilbage (artikel 10, stk. 4, i EIO-direktivet)
- ▶ at rådgive om tilrådgivningsstilling af eventuelt supplerende oplysninger, hvis der er grund til at afvise anerkendelse eller fuldbyrdelse af en europæisk efterforskningskendelse, før der træffes beslutning (artikel 11, stk. 4, i EIO-direktivet)
- ▶ at drøfte en passende tidshorisont, der er nødvendig for gennemførelsen af specifikke efterforskningsforanstaltninger i sager, hvor det ikke kan lade sig gøre at overholde tidsfristerne (artikel 12, stk. 6, i EIO-direktivet)
- ▶ at rådgive om midlertidig overførsel af bevismateriale (artikel 13, stk. 4, i EIO-direktivet)
- ▶ at udveksle feedback om retsmidler (artikel 14, stk. 5, i EIO-direktivet)
- ▶ at træffe afgørelse om, hvorvidt og hvordan ekstraordinære omkostninger kan deles (artikel 21, stk. 2, i EIO-direktivet), og
- ▶ at afklare spørgsmål i forbindelse med udfyldelse af formularen i bilag C (underretning om aflytning, der ikke kræver teknisk assistance) (artikel 31 i EIO-direktivet, bilag C).

9.2. Eurojust

EIO-direktivet er grundlæggende et værktøj med henblik på bilateralt samarbejde. Det omhandler ikke multilateral koordinering, der omfatter flere jurisdiktioner, eller den tværfaglige dimension af bekæmpelse af grænseoverskridende organiseret kriminalitet.

Eurojust kan yde bistand i komplekse multilaterale sager, hvor foranstaltningerne påvirker forskellige dele af det nationale område og også samtidig skal koordineres med andre foranstaltninger i udstedelsesmedlemsstaten og/eller i andre medlemsstater eller tredjelande. Udstedelsesmyndighederne kan på lignende vis støtte sig til Eurojust, hvis de planlægger at udstede en europæisk efterforskningskendelse i sager, der omfatter flere jurisdiktioner.

Disse sager kræver, at der tages flere skridt i de forskellige medlemsstater, især hvis efterforskningsforanstaltningerne skal gennemføres på en konkret fælles aktionsdag og skal ske koordineret og sideløbende i forskellige stater, idet der tages hensyn til eksisterende koordineringsmekanismer, som tilbydes af Eurojust (koordineringsmøder og koordineringscentre).

Før et koordineringsmøde eller en aktionsdag forelægges der ofte udkast til europæiske efterforskningskendelser, så fuldbyrdelsesmyndighederne får mulighed for at give feedback, og man sikrer en gnidningsløs fuldbyrdelse af den endelige europæiske efterforskningskendelse.

9.3. Det Europæiske Retlige Netværk

EJN-kontaktpunkterne fungerer som "aktive mellemlid" og bistår udstedelses- og fuldbyrdelsesmyndighederne med at etablere direkte kontakter. Som beskrevet ovenfor yder EJN-kontaktpunkterne dagligt bistand i forbindelse med den europæiske efterforskningskendelse. Det har vist sig at være særlig værdifuldt at kontakte EJN-kontaktpunkterne i hastesager, og når der ikke i en udstedelsesmedlemsstat har været en kompetent godkendelsesmyndighed til rådighed til at underskrive en europæisk efterforskningskendelse, med henblik på at undersøge de næste skridt, der kan tages. Det anbefales også at kontakte EJN-kontaktpunkterne, hvis der skal træffes flere foranstaltninger i forskellige geografiske områder i en bestemt fuldbyrdelsesmedlemsstat.

På EJN-webstedet findes oplysninger og værktøjer med henblik på den praktiske anvendelse af EU-retlige instrumenter, herunder EIO-direktivet. Her kan fagfolk finde EIO-direktivet på alle EU-sprog, oplysninger om status for gennemførelse af EIO-direktivet (f.eks. ikrafttrædelsesdatoen i de respektive medlemsstater, underretninger og links til national lovgivning), kompetente myndigheder, accepterede sprog i de respektive medlemsstater og bilag A, B og C på alle EU-sprog i Wordformat osv.

På webstedet findes følgende praktiske onlineværktøjer:

- ▶ **kompndiet**, som giver mulighed for at udarbejde en europæisk efterforskningskendelse online og med det samme oversætte de faste elementer af den europæiske efterforskningskendelse til EU-sprogene
- ▶ det **juridiske atlas**, hvori man kan finde den lokale kompetente myndighed, der skal modtage den europæiske efterforskningskendelse
- ▶ de "**belgiske oversigter**", som giver nøjagtige, praktiske og juridiske oplysninger om en række efterforskningsforanstaltninger og
- ▶ det **juridiske bibliotek**, som indeholder mange nyttige dokumenter, f.eks. Wordudgaver af de tre bilag til den europæiske efterforskningskendelse og eventuelle nationale håndbøger om den europæiske efterforskningskendelse. Disse nationale håndbøger om den europæiske efterforskningskendelse uploades med begrænset adgang, hvis de deles med EJN.

Bibliografi

Direktiv 2014/41/EU af 3. april 2014 om den europæiske efterforskningskendelse i straffesager

Rapport om resultatet af Eurojusts møde om den europæiske efterforskningskendelse, den 19.-20. september 2018 i Haag

Konklusioner fra 2017 om den europæiske efterforskningskendelse – EJN's 48. og 49. plenarmøde på Malta og i Tallinn EJN's konklusioner fra 2018 om den europæiske efterforskningskendelse

JN-dokumentet "Competent authorities, languages accepted, urgent matters and scope of the EIO Directive"

Note fra Eurojust/EJN "Note on the meaning of "corresponding provisions" and the applicable legal regime in case of delayed transposition of the EIO Directive"

Initiative of the Kingdom of Belgium, the Republic of Bulgaria, the Republic of Estonia, the Kingdom of Spain, the Republic of Austria, the Republic of Slovenia and the Kingdom of Sweden for a Directive of the European Parliament and of the Council regarding the European Investigation Order in criminal matters – List of provisions of currently existing legal instruments that may be affected (rådsdok. 14445/11)

Joint Paper – Assistance in International Cooperation in Criminal Matters for Practitioners, EJN and Eurojust

Eurojust, Johan de Wittlaan 9, 2517 JR The Hague, The Netherlands
www.eurojust.europa.eu • info@eurojust.europa.eu • +31 70 412 5000
Twitter & LinkedIn: @Eurojust

Print: *Catalogue number:* QP-02-19-415-DA-C • *ISBN:* 978-92-9490-410-2 • *DOI:* 10.2812/18912
Pdf: *Catalogue number:* QP-02-19-415-DA-N • *ISBN:* 978-92-9490-383-9 • *DOI:* 10.2812/168126